



## ΧΩΡΙΣ ΜΕΤΡΟ - WHIPLASH

**Σκηνοθεσία-Σενάριο:** Ντάμιεν Σαζέλ

**Ηθοποιοί:** Μάιλς Τέλερ, Μελίσα Μπενουά,  
Τζ. Κ. Σίμονς, Πολ Ράιζερ,  
Οστίν Στόουελ, Τζέισον Μπλερ,  
Έιπριλ Γκρέις.

**Φωτογραφία :** Σάρον Μέιρ

**Μοντάζ:** Τομ Κρος

**Μουσική:** Τζάστιν Χέρβιτς

**Χώρα:** Η.Π.Α. (Έγχρωμη)

**Διάρκεια:** 106'

Ο νεαρός Άντριου είναι ένας φιλόδοξος ντραμίστας της τζαζ που φοιτά σε ένα απαιτητικό μουσικό σχολείο. Ανάμεσα σ' αυτόν και μια σπουδαία μελλοντική καριέρα στέκεται ο Τέρενς Φλέτσερ, ένας τελειομανής και απίστευτα απαιτητικός καθηγητής που τον σπρώχνει στα όριά του.

Από τις συγκλονιστικότερες και πιο ηλεκτρισμένες κινηματογραφικές εμπειρίες των τελευταίων χρόνων.

**Πρώτη προβολή:** Ώρα 6.00 μ.μ.

**Δεύτερη προβολή:** Ώρα 8.15 μ.μ.

**Τρίτη προβολή:** Ώρα 10.30 μ.μ.

### Διακρίσεις:

- 3 Oscar Β' Ανδρικού Ρόλου, Μοντάζ και Μιξάζ.
- Υποψήφια για Oscar Καλύτερης Ταινίας, Β' Ανδρικού Ρόλου, Διασκευασμένου Σεναρίου, Μοντάζ και Μιξάζ.
- Β' Ανδρικός Ρόλος για τον J.K. Simmons, Χρυσές Σφαίρες 2015.
- Μεγάλο Βραβείο Επιτροπής για Ταινία Μυθοπλασίας, Sundance 2014.
- Βραβείο Κοινού για αμερικανική Ταινία Μυθοπλασίας, Sundance 2014.
- Δεκαπενθήμερο των Σκηνοθετών, Cannes 2014.
- Συνολικά 90 Βραβεία και 98 Υποψηφιότητες.

Ένα κομψοτέχνημα για την ηθική της παιδείας, τα σύνορα της πειθαρχίας, την ψυχολογική αντικατάσταση του πατρικού προτύπου, τον πόνο και το πάθος για τη μουσική, αλλά και την έννοια του ταλέντου και της μετριότητας, το μικρού μεγέθους, μεταδοτικό και πολυκύμαντο "Χωρίς Μέτρο" ήρθε για να μείνει χαραγμένο στη μνήμη, κάνοντας την μεγάλη έκπληξη της χρονιάς, για τη συμπαγή δομή του, την συγκινητική προσπάθεια του Μάιλς Τέλερ και το χωρίς περιστροφές και κρατήματα, εκρηκτικό πορτρέτο του σπουδαίου καρατερίστα Τζ. Κ. Σίμονς-η "not my tempo", φοβιστική επωδός του στην ταινία, είναι ήδη κλασσική.

Τρία Όσκαρ (Β' Αντρικού Ρόλου, Μοντάζ και Ηχητικό Μιξάζ), Χρυσή Σφαίρα β' ρόλου και Μεγάλο Βραβείο στο Σάντανς για ένα εκρηκτικό μουσικο-κινηματογραφικό σόλο. Με ένα αριστοτεχνικό μοντάζ και ένα στακάτο σκηνοθετικό ρυθμό, ο Ντάμιεν Σαζέλ μπο-

**ρεί να δικαιώνει την προτεσταντική οδό του πόνου προς το χάπι εντ κάθε success story, καταφέρνει όμως να χωρέσει σ' αυτό το up beat ανέβασμα στο Γολγοθά εύστοχες παρατηρήσεις για το αληθινό καλλιτεχνικό πάθος, την αμερικανική κοινωνία της ανταγωνιστικότητας και τη νοσταλγική προσκόλληση σε κενούς μύθους. Για να το κάνει, τραβά την πλοκή και τους χαρακτήρες στα δραματικά τους άκρα, επι-στρατεύοντας ακόμα και εύκολες μελοδραματικές συμπτώσεις. Παραδίδει όμως ένα απόλυτα feelgood και ακαταμάχητα μελωδικό δράμα χαρακτήρων, σημείο αναφοράς για το μοντέρνο ανεξάρτητο αμερικανικό σινεμά.**

Δεν είναι υποχρεωτικό, αλλά αν θέλετε να πάρετε μια ιδέα για τον ρυθμό και τα κομμάτια της ταινίας Χωρίς Μέτρο, ρίξτε μια ματιά στα σόλο του μεγαλύτερου ντράμερ όλων των εποχών, του Μπάντι Ριτς, και πιά συγκεκριμένα, στη ζαλιστικών αυξομειώσεων, ταχύτητας και δεξιότητας στιγμή του στο Concert for the Americas, που έγινε μάλιστα όταν ο Ριτς διένυε όχι την πρώτη του νιότη. Ο Ριτς αποτελεί μια από τις δύο πηγές έμπνευσης της ταινίας- ο σαξοφωνίστας Τσάρλι Πάρκερ είναι ο άλλος. Η συνεισφορά του Πάρκερ στην ταινία είναι έμμεση και ανεκδοτολογική, αλλά ουσιαστικότερη: κάποτε, ο ντράμερ Τζο Τζόουνς πέταξε με νεύρα ένα πιατίνο προς το μέρος του νεαρού Τσάρλι Πάρκερ, σχεδόν αποκεφαλίζοντας τον, γιατί δεν έμπαινε σωστά στον ρυθμό. Ο Πάρκερ σώθηκε καθώς έσκυψε έγκαιρα και πείστωσε τόσο, που μετά από ασταμάτητη εξάσκηση, έγινε αυτός που έγινε. Όχι λόγω της άσκησης αυτής καθαυτής, αλλά του πείσματος που επιστράτευσε για να εντοπίσει τα κλειδιά του ταλέντου που δεν είχε μπει στον κόπο να ψάξει. (Κάποιες πηγές υποστηρίζουν πως ο Τζόνσον πέταξε το κύμβαλο στο πάτωμα, κι όχι στο κεφάλι του Πάρκερ. Ακόμη κι έτσι, ο μύθος που επικράτησε δεν αντιβαίνει στο βασικό χαρακτηριστικό της ταινίας, που δεν πραγματεύεται την επανάληψη ως πανάκεια, αλλά τη μαγική στιγμή της αυτογνωσίας, του άλματος για την υπέρβαση).

Στην ταινία, ο διευθυντής της ανώτερης μουσικής σχολής, και απαιτητικότερος δάσκαλος και μαέστρος Τέρενς Φλέτσερ (Τζ. Κ. Σίμονς), απαιτεί ακρίβεια από όλους, και ειδικά από τον επίδοξο τζαζ ντράμερ, τον Άντριου (Μάιλς Τέλερ), για να κρατήσει το τέμπο των 7/4 στο κομμάτι του τίτλου, το Whiplash, του συνθέτη και σαξοφωνίστα Χανκ Λέβι, πρόδρομου του Ντέιβ Μπρούμπεκ στα ασυνήθιστα, δύσκολα μέτρα των κομματιών του. Όταν αποτυγχάνει, του πετάει μια βαριά καρέκλα- για να τον σκοτώσει, ή να τον ξυπνήσει; Από εκεί και πέρα, ξεκινάει μια ιστορία αίματος, δακρύων και ιδρώτα. Ο καθηγητής-ρομπότ επιβάλλει τις μεθόδους του στους μαθητές, και δεν υποχωρεί αν δεν πάρει από αυτούς το τέλειο. Διότι έχει μια μπάντα που οφείλει να δέσει, όπως εκείνος νομίζει. Διότι έχει μια καριέρα με υπόληψη, που πρέπει να διατηρήσει πάση θυσία. Διότι δεν πιστεύει πως με συγκατάβαση και γλυκόλογα θα πετύχει ένα άρτιο μουσικό αποτέλεσμα. Και τέλος, γιατί είναι αυτός που είναι.

Η ταινία, που βασίζεται σε μικρού μήκους φιλμ, και που είχε σκηνοθετήσει πάλι ο Ντέιμιαν Σαζέλ και παρουσιά-σε με επιτυχία στο φεστιβάλ του Sundance το 2013 (με αποτέλεσμα να του γίνει πρόταση να επεκτείνει το θέμα σε μεγάλου μήκους, πράγμα που έκανε και παρουσίασε στο ίδιο φεστιβάλ ακριβώς έναν χρόνο αργότερα, και πάλι με τον Σίμονς στο ρόλο του Φλέτσερ) εξερευνά το όριο της πολιτικά ορθής εκπαίδευσης, σε σχέση με το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο Φλέτσερ παρουσιάζεται ως

ένας πονηρός και δόλιος λοχίας, που με στρατιωτικές τακτικές εκφοβισμού και ταπεινώσης κουμαντάρει ένα σύνολο ικανών νέων, στο δρόμο προς την έκφραση του ταλέντου. Το παράδοξο με την τζαζ μουσική είναι η σύγκρουση της ομαδικότητας με τον ατομισμό: αντίθετα με την ασυνθηκολόγητη υποταγή μια ορχήστρας κλασσικής μουσικής στον Θεό μαέστρο, μια τζαζ μπάντα, εκτός ίσως από τις big bands, εξαρτάται πολύ από τις διαθέσεις και το ιδιαίτερο ταμπεραμέντο του καθενός μουσικού ξεχωριστά. Έχει σημειωθεί, σωστά, πως οι ρόκερς δίνουν παράσταση για το κοινό που τους αποθεώνει, ενώ οι τζαζίστες παίζουν βασικά για την πάρτη τους. Ακόμη κι όταν συνεργάζονται, δεν υπάρχει περίπτωση να μην σολάρουν. Η αντίστασή τους κατά της αρχής φαίνεται από την έννοια του jamming, την λαχτάρα για αυτοσχεδιασμό μέσα σε κάποια πλαίσια, που θα τους επιτρέψουν να δείξουν τις ικανότητες και το ταλέντο τους. Ο Άντριου, όπως όλα τα ορμητικά παιδιά της τζαζ (ταλέντο στα τύμπανα από μικρός, όπως φαίνεται από τα παιδικά του βίντεο, όταν πετύχαινε σχεδόν από ένστικτο, το πρώτο του paradiddle) επιθυμεί να επιδείξει τη σφραγίδα του, να λάμψει πριν την ώρα του, και η δουλειά του Φλέτσερ είναι, αφού πονηρά κανακέψει το ταλεντάκι, να το πατάξει για να το δαμάσει στο πνεύμα της μεγάλης του ιδέας, που είναι η ταπεινότητα μπροστά στις ανάγκες της ορχήστρας. Ταυτόχρονα, σιχάινεται την μετριότητα όσο τίποτε άλλο, αυτό το εκνευριστικό "good job", που δεν αναδεικνύει τίποτε συγκεκριμένο, και οδηγεί στην ομοιομορφία- το ακριβώς αντίθετο του προοδευτικού πνεύματος της τζαζ. Ανάμεσα στον Φλέτσερ και τον Άντριου αναπτύσσεται ένας άρρωστος πατρικός δεσμός, που υποκαθιστά την απαλή σχέση που διατηρεί ο Άντριου με τον ήπιων τόνων, στοργικό, πραγματικό του πατέρα (Πολ Ράιζερ). Αυτό που φαίνεται να αναπληρώνει είναι το κίνητρο που λείπει, την κινητήριο σπίθα που εξελίσσεται σε κανονική κακοποίηση, τόσο έντονη που η λεκτικότητα της σωματοποιείται, σαν το ωστικό κύμα που ισούται με το χτύπημα από μαστίγιο- το whiplash του τίτλου. Το ηθικό ζήτημα που εγείρεται είναι αν όντως χρειάζεται ένας αφέντης σαν τον Λούις Γκόσετ στον Ιπτάμενος και Τζέντλεμαν ή τον Λι Ερμί στο Full Metal Jacket, για να βοηθήσει μια λαθάνουσα ιδιοφυία, πιθανώς, να αποκαλυφθεί. Οι κλασσικοί εκπαιδευτές θα απαντήσουν αρνητικά. **Το Χωρίς Μέτρο, με όλες τις υπερβολές του, καταλήγει σε μια τέτοια ανατροπή που επιτρέπει στον θεατή να χαιροκροτήσει ακόμη και τη λοξή, εκδικητική, σαδιστική στρατηγική του Φλέτσερ, χάρη στο εμπνευσμένο σενάριο και την εντελώς μέσα στο μέτρο σκηνοθεσία του Σαζέλ, τη συναρπαστική ερμηνεία του Τζ. Κ. Σίμονς, που κόβει την ανάσα και σαρώνει τα βραβεία (δικαίως φαβορί για τον δεύτερο ρόλο στα επερχόμενα Όσκαρ) και την συγκινητική, πειστικότερη μαθητεία του Μάιλς Τέλερ, του παιδιού που ξεχώρισε αισθητά στο Rabbit Hole και το Spectacular Now με τη φυσικότητά του και εδώ ματώνει στα ντραμς- ένας ολοκληρωμένος ηθοποιός που υποδύεται το ακατέργαστο ταλέντο.**

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

#### NTAMIEN ΣΑΖΕΛ

Γεννήθηκε το 1985 στο Providence, Rhode Island, ΗΠΑ, από Γάλλο πατέρα και Αμερικανίδα μητέρα. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Harvard, Visual and Environmental Studies.

#### ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

La La land 2016, Χωρίς μέτρο 2014, Whiplash (μικρό) 2013, Guy and Madeline on a Park Bench 2009.